

Natuurtoets
Brinkenweg 87
Klarenbeek

Alcedo Natuurprojecten
September 2008

Natuurtoets

Brinkenweg 87, Klarenbeek

Opdrachtgever: Gert van den Brink, Apeldoorn

Auteur: Evert Ruiter

September 2008

Alcedo Natuurprojecten
Cornelis Houtmanstraat 10
8023 EA Zwolle
038 4550891
info@alcedo-natuurprojecten.nl
www.alcedo-natuurprojecten.nl

©Alcedo Natuurprojecten. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Inhoud

1	Inleiding	pag. 3
2	Wettelijk kader	pag. 4
2.1	Flora- en faunawet	pag. 4
2.1.1	De verbodsbepalingen	pag. 4
2.1.2	Plicht om vooraf te toetsen	pag. 5
2.1.3	Mogelijkheid ontheffing aan te vragen	pag. 5
3	Gevolgde werkwijze	pag. 6
4	Aanwezigheid van beschermde en/of bedreigde soorten	pag. 7
4.1	Natuurlijke kenmerken van het gebied	pag. 7
4.2	Beschermde en/of bedreigde soorten	pag. 8
4.2.1	Planten	pag. 7
4.2.2	Vogels	pag. 7
4.2.3	Zoogdieren	pag. 8
4.2.4	Amfibieën	pag. 8
4.2.5	Reptielen	pag. 8
4.2.6	Vissen	pag. 8
4.2.7	Insecten en andere ongewervelden	pag. 8
5	Gevolgen voor beschermde en/of bedreigde soorten	pag. 9
5.1	Voorgenomen activiteiten	pag. 9
5.2	Invloeden van het plan op de natuurlijke omgeving	pag. 9
5.3	Gevolgen voor beschermde en/of bedreigde soorten	pag. 9
6	Toetsing aan de Flora- en Faunawet	pag. 10
6.1	Welke verbodsbepalingen worden overtreden?	pag. 10
6.2	Toetsing aan de verschillende beschermingsniveaus	pag. 10
6.3	Het criterium 'voorkomen van schade'	pag. 10
6.4	Het criterium 'gunstige instandhouding van de soort'	pag. 11
7	Conclusies en aanbevelingen	pag. 12
7.1	Conclusies	pag 12
7.2	Aanbevelingen	pag 12
	Bijlage 1 Fotobijlage Werkgebied	pag. 13

1 Inleiding en leeswijzer

De opdrachtgever (Dhr. G. van den Brink) is voornemens een vijftal schuren/stallen op het perceel Brinkenweg 87 te Klarenbeek af te breken. Daarnaast staat de bouw van een grote loods gepland ten behoeve van zijn loonbedrijf. De geplande werkzaamheden zijn gebonden aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat het nodig is vooraf te beoordelen of de realisatie van het plan en/ of de uitvoering van de geplande werkzaamheden strijdig is met de verbodsbepalingen betreffende beschermde flora of fauna. De heer G. van den Brink heeft Alcedo Natuurprojecten uit Zwolle gevraagd een natuurtoets uit te voeren. Deze natuurtoets levert informatie op die moet voorkomen dat de verdere ontwikkelingen niet strijdig zijn met de flora- en faunawet.

Leeswijzer

Deze rapportage beschrijft in hoofdstuk 2 het wettelijk kader van de Flora- en faunawet. In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe de gegevens zijn verzameld. De aangetroffen en/of te verwachten soorten zijn opgenomen in hoofdstuk 4. De gevolgen van de ingrepen op de beschermde soorten worden genoemd in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden de voorgenomen activiteiten getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. Daarbij wordt aangegeven hoe met de verschillende criteria zal worden omgegaan teneinde schade aan beschermde planten- en diersoorten en hun leefgebieden te voorkomen of te verminderen. In hoofdstuk 7 tenslotte staan de conclusies en worden aanbevelingen gedaan.

2 Wettelijk kader

2.1 FLORA- EN FAUNAWET

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijn heeft een gebiedsbeschermende en een soortbeschermende werking. De soortbeschermende werking van de Vogel- en Habitatrichtlijn is volledig opgenomen in de Flora- en faunawet. Sinds 1 april 2002 regelt de Flora- en faunawet (FFW) de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. De FFW kent zowel verbodsbepalingen als een zorgverplichting. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. In de wet is verder bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De FFW heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen.

2.1.1 DE VERBODSBEPALINGEN

De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

Planten:

Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Dieren:

Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;

Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten;

Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;

Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.1.2 PLICHT OM VOORAF TE TOETSEN

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens bestaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer

zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen. Welke beschermde dieren en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?

Leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de FFW betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?

Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd moeten worden?

Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex-artikel 75 van de FFW) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

2.1.3 MOGELIJKHEID ONTHEFFING AAN TE VRAGEN

De FFW biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen van overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 12. In veel gevallen kan een plan overigens zo uitgevoerd worden dat overtreding van de genoemde verbodsbepalingen niet aan de orde is. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, en de wet geen mogelijkheden biedt voor een vrijstelling, dan moet echter een ontheffing aangevraagd worden, die alleen onder bepaalde voorwaarden kan worden verstrekt. De ontheffingsaanvraag moet onderbouwd zijn door een goed onderzoek naar het voorkomen van en de effecten op beschermde soorten.

Ontheffingen worden uitsluitend verleend door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Aanvragen kunnen worden ingediend bij LASER, Dienst Regelingen van LNV (vestiging Assen).

In dit rapport worden de tijdens het onderzoek aangetroffen soorten getoetst aan de beschermingsniveaus zoals vastgelegd in de hieronder beschreven FFW-tabellen, alsmede de Habitatrichtlijn (zie onder tabel 3) en de Rode lijst:

Tabel 1: Meer algemeen voorkomende beschermde soorten.

De meer algemeen voorkomende beschermde soorten zijn soorten die beschermd zijn, maar waar momenteel de gunstige staat van instandhouding in Nederland niet in het geding is en ze staan niet vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In een aantal gevallen geldt er een vrijstelling, indien er een ontheffing wordt aangevraagd zal de lichte toets worden uitgevoerd bij de beoordeling van de aanvraag.

Tabel 2: Overige beschermde soorten

De 'overige beschermde soorten' zijn soorten die beschermd zijn en waar momenteel de gunstige staat van instandhouding in Nederland in het geding kan zijn en ze staan niet vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In een aantal gevallen geldt er een vrijstelling, indien er een ontheffing wordt

aangevraagd zal de lichte toets worden uitgevoerd bij de beoordeling van de aanvraag.

Tabel 3: Strikt beschermde soorten

De strikt beschermde soorten zijn soorten die beschermd zijn, waar momenteel de gunstige staat van instandhouding in Nederland duidelijk in het geding is en/of ze staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In een beperkt aantal gevallen geldt er een vrijstelling, indien er een ontheffing wordt aangevraagd zal de uitgebreide toets worden uitgevoerd bij de beoordeling van de aanvraag.

Rode Lijstsoorten

Op de Rode Lijst staan bedreigde of kwetsbare planten en dieren. Een deel van de Rode Lijstsoorten valt in de bovengenoemde categorieën, een groot aantal andere soorten is onbeschermde. Het is van belang rekening te houden met het voorkomen van deze soorten.

3 Gevolgde werkwijze

Het onderzoek naar de gevolgen voor beschermde soorten richt zich op de beantwoording van de vraag of door de ingrepen algemene verbodsbepalingen van de FFW overtreden (dreigen te) worden, en welke compenserende maatregelen hiervoor getroffen kunnen worden. Dit onderzoek heeft de volgende opzet:

3.1 Inventarisatie

Op 27 augustus 2008 is het perceel bezocht en zijn door middel van veldwaarnemingen alle relevante soorten geïnventariseerd. Het betrof een quickscan. Alle te slopen bebouwing is grondig geïnspecteerd en beoordeeld op het voorkomen van vogels, zoogdieren, etc. In het algemeen is er gekeken naar de inbedding van het gebied in de totale omgeving, zowel natuurlijke als bebouwde omgeving.

3.2 Beoordeling

Het beoordelen van de schadelijke gevolgen van de ingrepen op de beschermde planten- en diersoorten in het gebied en het omliggende gebied, alsmede de effecten van het project op de leefgebieden van beschermde soorten.

3.3 Toetsing

Toetsing van de effecten aan artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

3.4 Advisering

Het geven van een advies om schadelijke gevolgen ten aanzien van flora en fauna te voorkomen, verminderen en/of te compenseren en voorstellen voor inpassing.

4 Aanwezigheid van beschermde en/of bedreigde soorten

4.1 (NATUURLIJKE) KENMERKEN VAN HET GEBIED

Het perceel Brinkenweg 87 ligt in het buitengebied ten zuidoosten van Apeldoorn nabij het plaatsje Klarenbeek. Het is een open agrarisch landschap met verspreid liggende boerderijen en burgerwoningen. Langs de wegen staan bomenrijen. De akkers en weilanden zijn relatief kaal, hier en daar staan bomen of struiken. Grote aaneengesloten bossen ontbreken. Het perceel ligt dicht in de buurt van snelweg A50 en een druk verkeersknooppunt.

4.2 BESCHERMDE EN/OF BEDREIGDE SOORTEN

De gegevens in dit rapport zijn verkregen door middel van veldonderzoek. De soorten die voorkomen in het plangebied worden kort beschreven in dit hoofdstuk. Een uitgebreide beschrijving wordt gegeven in de bijlage. Voor soortbescherming is de FFW relevant. Dit wordt ook aangegeven in de tabellen van de bijlage. Tevens is aangegeven of soorten op bijlage IV van de habitatrichtlijn staan. Daarnaast wordt aangegeven of soorten van de Rode Lijst van bedreigde of kwetsbare soorten voorkomen.

4.2.1 PLANTEN

Tijdens het onderzoek is er niet gericht gekeken naar planten, omdat het te bebouwen oppervlak is gesitueerd in een weiland met Engels raaigras. De aanpalende sloot blijft buiten de bebouwing.

4.2.2 VOGELS

Tijdens het bezoek werden de volgende soorten waargenomen: boerenzwaluw, winterkoning, blauwe reiger, kokmeeuw, houtduif, torenvalk, buizerd, tjiftjaf, vink, koolmees, pimpelmees, spreeuw, merel.

Bijzondere soorten die in de omgeving zijn waargenomen door derden (bron: waarneming.nl) en/of ter plekke kunnen worden verwacht:

Sperwer, boomvalk, patrijs, Kievit, steenuil, kerkuil, ransuil, kerkuil, groene specht, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, huismus, ringmus, kneu, graspieper.

Belang van het gebied voor broedvogels, doortrekkers, wintergasten en als foerageergebied.

In en rond de boerderij broedden in het verleden boerenzwaluw (mondelijke med. G. van den Brink) en ook huismus zal er talrijk zijn geweest. De omringende weilanden en akkers zijn foerageergebied voor tal van roofvogelsoorten, weidevogels, meeuwen en zangvogels. De steenuil is waargenomen in de directe omgeving en zal het terrein als jachtgebied benutten.

4.2.3 ZOOGDIEREN

De volgende soorten zijn aangetroffen, worden verwacht er voor te komen c.q. kunnen zich er op termijn vestigen:

Mol, veldmuis, aardmuis, huismuis, bosmuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis, steenmarter, wezel, hermelijn, bunzing, woelrat, bruine rat, ree, vos, haas, egel.

Belang van het gebied voor zoogdieren.

Voor mol, haas, egel en veldmuis is het gebied rondom het onderzochte perceel een voortplantingsgebied. De sloten en akkerranden en oude schuurtjes bieden een goed jachtterrein aan marterachtigen. De oude schuurtjes zouden huisvesting en jachtterrein kunnen bieden aan diverse muizensoorten en mogelijk ook vleermuizen.

4.2.4 AMFIBIEËN

De volgende soorten zijn in de omgeving waargenomen en/of kunnen worden verwacht:

Bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander.

Belang van het gebied voor amfibieën.

Hoewel de soortenrijkdom niet groot is, vormen de sloten voor de genoemde soorten een belangrijke huisvestingsplaats. De sloten vallen echter buiten het perceel.

4.2.5 REPTIELEN

Er zijn geen reptielen waargenomen.

4.2.6 VISSSEN

Niet van toepassing.

4.2.7 INSECTEN EN ANDERE ONGEWERVELDEN

De volgende soorten zijn in de omgeving aangetroffen door derden*:
Bont zandoogje, landkaartje, klein geaderd witje, atalanta, lantaarntje, gewone pantserjuffer, bruinrode heidelibel.

Belang van het gebied voor insecten.

De sloten bieden huisvesting aan juffers, libellen en veel waterinsecten.

5 Gevolgen voor beschermde en/of bedreigde soorten

5.1 VOORGENOMEN ACTIVITEITEN

Door de bebouwing van het perceel zal het huidige karakter totaal veranderen.

Een oude boerderij met ouderwetse en bouwvallige schuurtjes en stallen wordt omgevormd tot een modern agrarisch bedrijf met een grote loods en paardestal. Enerzijds levert dit een landschappelijk verlies op, anderzijds biedt het, mits goed aangepakt, mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten.

5.2 INVLOEDEN VAN HET PLAN OP DE NATUURLIJKE OMGEVING

Een karakteristiek oud (keuter)boerenbedrijf verdwijnt. De natuurlijke omgeving wordt er niet door aangetast.

5.3 GEVOLGEN VOOR BESCHERMDE EN/OF BEDREIGDE SOORTEN

In onderstaande tabel zijn de gevolgen van het plan aangegeven voor de in het plangebied aangetroffen of vermoedelijk aanwezige soorten planten en dieren.

Beschermde en/of bedreigde soorten (groep)	Gevolgen
Broedvogels	Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen, worden vogels en hun nesten niet vernietigd en/of verstoord. Sloop van de stallen en schuren kan nadelige gevolgen hebben voor broedgelegenheid voor steenuil, kerkuil, boerenzwaluw en huismus.
Doortrekkers (vogels)	Niet van toepassing.
Zoogdieren	Huidig leefgebied wordt aangetast. De aangetroffen soorten zijn in staat uit te wijken naar geschikte gebieden in de omgeving en/of zich te vestigen in de nieuw ontwikkelde omgeving. Graafwerkzaamheden vinden plaats in de periode dat zoogdieren actief zijn. De dieren worden sterk verstoord, holen en gangen kunnen worden vernietigd en individuele dieren kunnen daarbij onopzettelijk worden gedood.
Amfibieën en vissen	Niet van toepassing.
Insecten	Niet van toepassing

6. Toetsing aan de Flora- en Faunawet

6.1 WELKE VERBODSBEPALINGEN WORDEN OVERTREDEN?

Volgens de algemene verbodsbepalingen in de FFW (artikelen 8 t/m 12) is het verboden dieren te doden, verwonden en opzettelijk te verontrusten. Nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren mogen niet worden beschadigd, vernield, weggenomen of verstoord worden.

In het de omgeving van perceel Brinkenweg 87, Klarenbeek komen diverse beschermde soorten voor. In deze natuurtoets zijn richtlijnen opgenomen voor het voorkomen van verboden handelingen. Soorten waarvan verwacht wordt dat de werkzaamheden geen negatieve gevolgen zullen hebben voor deze soorten zijn niet opgenomen in onderstaande tabel.

Beschermde soorten	Mogelijke overtreding
Kerkuil, steenuil, boerenzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart	Vernielen of beschadigen van geschikte broedgelegenheid
Diverse soorten zoogdieren	Vernietigen van hollen Onopzettelijk doden en/of verontrusten van dieren

6.2 TOETSING AAN DE VERSCHILLENDE BESCHERMINGSNIVEAUS

De indeling in beschermingscategorieën is beschreven in hoofdstuk 2. De hier onderstaande tabel geeft aan welke soorten gevolgen (kunnen) ondervinden door de geplande ingrepen

Beschermingsniveau FFW	Relevante soorten
Tabel 1 soorten	Mol, veldmuis, aardmuis, huismuis, huisspitsmuis, wezel, hermelijn, bunzing, bruine rat, haas, egel.
Tabel 2 soorten	Steenmarter.
Tabel 3 soorten	N.v.t.
Vogels	Kerkuil, steenuil, boerenzwaluw, huismus, gekraagde roodstaart.

NB: Van geen van deze soorten is tijdens het onderzoek ter plaatse (perceel Brinkenweg 87, Klarenbeek) onomstotelijk bewijs van voorkomen geleverd.

6.3 HET CRITERIUM 'VOORKOMEN VAN SCHADE'

Door tijdens de uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met de aanwezige flora en fauna, door de leefgebieden van de betrokken soorten zoveel mogelijk te ontzien en door zorgvuldig te plannen, zal versterking van dieren niet plaatsvinden of tot een minimum beperkt kunnen blijven.

6.4 HET CRITERIUM 'GUNSTIGE INSTANDHOUDING VAN DE SOORT'

Voor de soorten van het tweede en derde beschermingsniveau verplicht de Flora- en faunawet om te achterhalen of de geconstateerde gevolgen voor het leefgebied of de afzonderlijke dieren en planten ook negatieve gevolgen heeft op populatieniveau c.q. het duurzaam voortbestaan van de soort in het gebied. Als dit het geval is, dan is de 'gunstige instandhouding' in het geding. Voor wat betreft het onderzochte terrein is hiervan echter geen sprake.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 CONCLUSIES

Op grond van dit onderzoek kan de volgende conclusie worden getrokken.

Op het onderzochte perceel komen geen soorten voor die krachtens de flora- en faunawet worden beschermd. Op basis van de aangetroffen situatie is het wel zeer aannemelijk dat er in het verleden diverse soorten (beschermd) vogels en zoogdieren er hun domicilie hadden. De eigenaar hoeft geen ontheffing aan te vragen.

7.2 AANBEVELINGEN

Aanbevolen wordt om bij nieuwbouw rekening te houden met vestigingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld boerenwaluw, kerkuil (plaatsen van een nestkast in de nok), steenuil (het ophangen van een nestkast in een oude boom op het perceel), vleermuizen, egel (inrichting tuin met houtsingels).

Bijlage: Fotobijlage Perceel Brinkenweg 87, Klarenbeek

De rood omcirkelde bebouwing zal worden gesloopt.
De blauwe rechthoek geeft globaal aan waar de nieuwe loods wordt
gebouwd.

Overzichtsfoto's bestaande situatie.

In een enkel geval werd een oude nestplaats van boerenzwaluw aangetroffen. Nergens werden echter verse sporen van vogels of zoogdieren aangetroffen.

Deze oude stal lijkt op het eerste gezicht geschikt als broedplaats voor steenuil of kerkuil of woonplaats voor vleermuizen en marters. Bij nadere beschouwing blijkt het dak voor een deel te zijn ingestort. Er zijn geen sporen aangetroffen van genoemde soorten.

